

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького
Факультет будівництва та архітектури
Кафедра архітектури

СИЛАБУС

ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ «ОСНОВИ ФІТОДИЗАЙНУ»

для студентів спеціальності

191 «Архітектура та містобудування»
перший (вищий) рівень вищої освіти
ОП «Архітектура та містобудування»

Львів 2025

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна "Основи фітодизайну" є важливою складовою підготовки фахівців-архітекторів, яка спрямована на формування у студентів знань і практичних навичок використання рослин у внутрішньому та зовнішньому середовищі для створення гармонійного архітектурно-просторового образу. Курс знайомить із біологічними та естетичними властивостями рослин; принципами композиції; сучасними тенденціями екологічного та декоративного озеленення; принципами поєднання рослин у композиціях за кольором, фактурою, масштабом і сезонністю; методами створення вертикального, контейнерного, акваріумного та флораріумного озеленення; основами догляду за рослинами та екологічними аспектами використання фітодизайну.

Програма навчальної дисципліни «Основи фітодизайну» складається із таких тем:

- Тема 1. Загальні принципи фітодизайну.
- Тема 2. Естетика і композиція у фітодизайні.
- Тема 3. Типи та види зелених насаджень.
- Тема 4. Підбір рослин у фітодизайні.
- Тема 5. Фітодизайн у різних типах приміщень.
- Тема 6. Основи догляду за рослинами у фітодизайні.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – забезпечити студентів теоретичними знаннями та практичними навичками з основ фітодизайну для створення гармонійних, естетичних і функціональних рослинних композицій у внутрішніх і зовнішніх просторах. Курс спрямований на формування у студентів розуміння принципів підбору рослин, їхньої інтеграції в архітектурне середовище, а також технологій догляду за ними з урахуванням сучасних тенденцій у дизайні та екології.

Завдання курсу – ознайомлення з основами фітодизайну як напрямку садово-паркового мистецтва та дизайну інтер'єру, отримання знань про історичні аспекти розвитку фітодизайну, його основні принципи та завдання, а також про місце фітодизайну у професійній діяльності архітекторів. Вивчення основних компонентів і принципів фітодизайну, опанування різновидів озеленення внутрішніх і зовнішніх просторів, формування практичних навичок.

Предметом вивчення дисципліни «Основи фітодизайну» є закономірності використання рослин у формуванні архітектурного та дизайнерського середовища, принципи створення декоративних і функціональних рослинних композицій в інтер'єрі та екстер'єрі.

Результати навчання

Після завершення курсу студент повинен:

знати:

- історію становлення та основні напрями розвитку фітодизайну;
- класифікацію декоративних рослин для інтер'єрів і зовнішнього середовища;
- композиційні принципи формування рослинних композицій (колір, масштаб, фактура, ритм, сезонність);
- сучасні технології організації озеленення (вертикальне озеленення, флораріуми, «зелені» стіни та дахи);
- екологічні та естетичні аспекти впливу рослин на людину й середовище.

Вміти:

- підбирати асортимент рослин відповідно до умов середовища та функцій простору;
- проектувати прості фітодизайнерські композиції для інтер'єрів та екстер'єрів;

- виконувати графічні й ескізні завдання з озеленення архітектурних об'єктів;
- інтегрувати елементи фітодизайну у дизайн інтер'єру та ландшафтні рішення;
- презентувати результати у вигляді планшетів, макетів чи мультимедійних презентацій.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

3 кредити (90 годин)

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Основними видами навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання, є лекції, практичні та семінарські заняття, консультації.

При викладанні лекційного матеріалу передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції – бесіди і лекції-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути увагу здобувачів вищої освіти до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу здобувачами вищої освіти.

Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання або аудіо-відеотехніки. При проведенні семінарських занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як робота у малих групах або дискусія.

Здобувачі вищої освіти на практичних заняттях працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (розрахункові роботи, контрольні питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти. Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності: індивідуальні науково-дослідні завдання та виступ-інформування за темами семінарських занять (у вигляді презентації або реферату).

1. Завдання для самостійного вивчення навчальної дисципліни «Основи фітодизайну»

№ з/п	Назва теми
1	Основні стилі фітодизайну (класичний, модерн, мінімалізм, екостиль).
2	Біологічні особливості рослин, які використовуються у фітодизайні.
3	Колористика у фітодизайні: поєднання кольорів у рослинних композиціях.
4	Використання текстур і форм у рослинних композиціях.
5	Інноваційні технології у фітодизайні (системи автоматичного поливу, підсвітка).
6	Сезонні рослини для відкритих просторів: вибір, догляд і заміна.
7	Класифікація рослин, які використовуються у фітодизайні: тіньолюбні, світлолюбні, тропічні, сукуленти.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «Основи фітодизайну»

№ з/п	Тема, питання що вивчаються
1	2
1.	Загальні принципи фітодизайну. Що таке фітодизайн: основні завдання озеленення інтер'єру. Історія розвитку фітодизайну. Різновиди та переваги озеленення інтер'єру. Основні принципи фітодизайну.
2.	Естетика і композиція у фітодизайні. Естетичні засади фітодизайну. Принципи створення композиції. Форма і структура композицій. Просторова організація композицій.
3.	Типи та види зелених насаджень. Функціональні типи зелених насаджень.

	<i>Декоративні види насаджень. Функціонально-декоративні насадження.</i>
4.	Підбір рослин у фітодизайні. <i>Критерії вибору рослин. Функціональні властивості рослин. Естетичні характеристики рослин. Екологічні аспекти. Практичність і догляд. Комбінація рослин у композиціях. Спеціальні категорії рослин. Підбір рослин для різних умов.</i>
5.	Фітодизайн у різних типах приміщень. <i>Фітодизайн житлових приміщень. Озеленення офісних приміщень. Фітодизайн громадських просторів. Оформлення спеціалізованих приміщень.</i>
6.	Основи догляду за рослинами у фітодизайні. <i>Значення догляду за рослинами у фітодизайні. Основні компоненти догляду за рослинами: освітлення, полив, ґрунт і підживлення, температура і вологість, обрізка і формування. Основи профілактики та боротьби з шкідниками. Сезонний догляд за рослинами. Поради для успішного догляду.</i>

ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «Основи фітодизайну»

№ з/п	Тема і короткий зміст заняття
1	Історія використання рослин людиною в різних країнах та різноманітних мистецтвах. Презентація на тему «Еволюція фітодизайну: від висячих садів до сучасних композицій».
2	Аналіз функцій рослин у фітодизайні. Оберіть 5 різних рослин для озеленення інтер'єру (наприклад, фікус Бенджаміна, спатифілум, сансев'єрію, монстеру, хлорофітум). Опишіть, які функції ці рослини виконують у приміщенні (покращення повітря, зонування простору, естетична функція тощо).
3	Розробка концепції озеленення інтер'єру. Обрати конкретний тип приміщення (офіс, вітальня, кухня або спальня). Складіть план озеленення, враховуючи його функціональне призначення, освітлення та естетичні особливості. Вкажіть, які рослини та композиції ви б обрали для цього простору.
4	Порівняння різновидів озеленення. Створити таблицю, у якій порівняйте різновиди озеленення інтер'єру (індивідуальні рослини, групові композиції, вертикальне озеленення, флораріуми) за такими критеріями: необхідний догляд; естетичний вплив; особливості використання в різних типах приміщень.
5	Створення вертикального озеленення. На основі заданих умов (наприклад, стіна розміром 2х3 метри в офісі) спроектувати вертикальну композицію. Вказати, які рослини та матеріали потрібні для створення зеленої стіни, як забезпечити їхній полив і освітлення.
6	Композиція з рослин. Спроектувати композицію з трьох-п'яти рослин для конкретного стилю інтер'єру (мінімалізм, скандинавський стиль, лофт тощо). Описати, які рослини вибрані, як вони гармонійно доповнюють стиль, які умови потрібні для їхнього догляду.
7	Експеримент із флораріумом. Створити флораріум у скляній ємності, використовуючи невибагливі рослини (сукуленти, кактуси, мох). Описати кожен етап роботи: підбір рослин, ґрунту, дренажу, розташування. Зробити висновки про зручність догляду та декоративну цінність композиції.
8	Презентація на тему «Урбаністичні рішення у фітодизайні: озеленення фасадів, дахів і терас».

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- 1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).*
- 2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка – креслення схем, планів, перерізів, підготовка рефератів.*
- 3. Практична перевірка – проектування відповідних об'єктів, креслення планів, фасадів, розрізів та схем розміщення основних конструктивних елементів.*

Види контролю: поточний контроль, проміжна та семестрова атестація.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100
15	10	10	10	10	10	20	15	

T1, T2 ... – теми лекційного курсу.

Відпрацювання пропущених занять студентами здійснюється згідно «Положення про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Студент представляє конспект, а з пропущеної теми лекційного курсу та опрацьований практичний матеріал (захист роботи або контрольна чи тестові завдання) з відповідної тематики. Самостійне вивчення навчальної дисципліни за вищевказаними темами передбачає також підготовку рефератів, доповідей, презентацій.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах розділів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль. Загальні критерії оцінок: “відмінно” – здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “добре” – здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. “задовільно” – здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно. “незадовільно” – здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

Питання для контролю з дисципліни «Основи фітодизайну»

1. Що таке фітодизайн і яке його місце в сучасному дизайні інтер'єру та ландшафту?

2. Які завдання виконує озеленення інтер'єру у фітодизайні?
3. Опишіть основні стилі фітодизайну та їхні характерні риси.
4. Які фактори впливають на вибір рослин для озеленення інтер'єру?
5. Чим відрізняється фітодизайн від ландшафтного дизайну?
6. Як фітодизайн розвивався в стародавніх цивілізаціях (Єгипет, Месопотамія, Греція, Рим)?
7. Які особливості озеленення були характерні для середньовіччя?
8. Як епоха Відродження вплинула на розвиток садово-паркового мистецтва та фітодизайну?
9. Що нового привнесло ХХ століття у сферу фітодизайну?
10. Які сучасні тенденції спостерігаються у розвитку фітодизайну?
11. Що таке гармонія у рослинній композиції?
12. Як використовуються принципи симетрії та асиметрії у фітодизайні?
13. Що таке колористика у фітодизайні та як правильно поєднувати кольори рослин?
14. Яку роль відіграють текстури та форми рослин у створенні композицій?
15. Як впливають розміри та масштаб композиції на загальне сприйняття?
16. Які особливості мають вертикальні сади та зелені стіни?
17. Як створюються флораріуми та які рослини для них використовують?
18. Які системи автоматичного поливу використовуються у фітодизайні?
19. Що таке контейнерне озеленення, і які його переваги?
20. Як доглядати за рослинами у мобільних композиціях?
21. Як обирати рослини залежно від освітлення та мікроклімату приміщення?
22. Які основні правила догляду за рослинами у фітодизайнерських композиціях?
23. Як визначити потребу в пересадці кімнатних рослин?
24. Які методи боротьби з шкідниками та хворобами кімнатних рослин використовуються у фітодизайні?
25. Як забезпечити довговічність рослинних композицій у приміщеннях?
26. Що таке екологічний фітодизайн і які його основні принципи?
27. Як рослини впливають на якість повітря в приміщенні?
28. Які екологічно безпечні матеріали використовуються у фітодизайні?
29. Чому важливо враховувати місцеві кліматичні умови під час створення композицій?
30. Як фітодизайн сприяє сталому розвитку?
31. Як обирати рослини для офісних приміщень?
32. Які особливості озеленення кухні?
33. Які рослини найкраще підходять для зон відпочинку у громадських просторах?
34. Як оформити зелену зону у ванній кімнаті?
35. Чим відрізняються підходи до озеленення житлових і громадських приміщень?
36. Які основні різновиди озеленення інтер'єру ви знаєте?
37. Які переваги має вертикальне озеленення порівняно з індивідуальними композиціями?
38. Як створити композицію із сукулентів для офісного столу?
39. Чому групові композиції часто використовуються у фітодизайні?
40. Як рослини впливають на емоційний стан і працездатність людини?

Рекомендована література

Базова:

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво. Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. Київ, 2011.
2. Пушкар В. В. Ландшафтна архітектура і дизайн, фітодизайн, садово-паркове будівництво, паркознавство, декоративне рослинництво: словник-довідник термінів. Київ: НАКККіМ, 2014. 298 с.
3. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць: підручник. Львів: Світ, 2005. 456 с.

4. Прокопчук В.М. Декоративне садівництво і квітникарство: навчально-методичний посібник з аудиторної та самостійної роботи студентів. / В.М. Прокопчук, В.А. Мазур. Вінниця, 2010. 169 с.
5. Роговський С.В. Декоративне садівництво і квітникарство: Навчально-методичний посібник / С.В. Роговський, Л.А. Козак, І.В. Тимонов та ін. Білоцерківський НАУ, 2009. 153 с.
6. Слепцов Ю.В., Якубенко Б.Є. Богданова В.Д. Квітникарство закритого ґрунту. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд – ЛТД», 2014. 82с.
7. Ішук Л.П., Олешко О.Г., Черняк В.М., Козак Л.А. Квітникарство: навчальний посібник / за ред. Л.П. Ішук. Біла Церква, 2014. 292 с.
8. Пузиренко Я. В. Декоративна флористика: навчальний Посібник. Київ: Кондор–Видавництво, 2013. 232 с.
9. Білоус В.І. Декоративне садівництво (основи квітництва, дендрології та озеленення): Підручник. Умань, 2015.
10. Слепцов Ю.В., Якубенко Б.Є. Богданова В.Д. Квітникарство закритого ґрунту. Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Ніланд – ЛТД», 2014. 82с.
11. Тихонов В.І. Озеленення міст і селищ. Київ: Будівельник, 1990. 186 с.
12. Іванченко В.А., Гродзинський А.М. Фітоергономіка / Іванченко В.А. // Наук. думка. Київ:1999. 296 с.
13. Русаков Ю.В. Озеленення балконів: як перетворити своє житло на мінісад. Донецьк, 2004. 128 с.
14. Вагенер К., Фолльрат С. 333 Ідеї для балкона й тераси. Харків: Ранок, 2012. 204 с.

Допоміжна:

1. Роговський С.В. Термінологічний словник-довідник фахівця з садово-паркового будівництва та ландшафтної архітектури. Київ: КНТ, 2017. 140 с.
2. Горницька І.П., Ткачук Л. П. Каталог рослин для робіт по фітодизайну. Донецьк: ООО «Либідь», 2005. 234 с.
3. Кузнецов С.І., Левон Ф.М., Пушкар В.В. Асортимент дерев, кущів та ліан для озеленення в Україні. Київ: Компрінт, 2013. 256 с.
4. Декоративні рослини закритого ґрунту: конспект лекцій / Н.В. Михайлович. Київ: Видавничий центр НУБіП, 2015. 156 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси - [книжковий фонд](#), періодика та фонди на [електронних носіях](#) бібліотеки Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси мережі інтернет.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ») В АУДИТОРНИЙ ЧАС

Курс передбачає роботу в колективі. Студенти під час лекційних занять ведуть конспект з відповідної теми. Під час заняття або ж в кінці лектор ставить питання, веде діалог з аудиторією для кращого засвоєння теоретичного матеріалу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.